

POSTANOWIENIE

4 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 4 czerwca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.W. i M.W.1

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 marca 2023 r., I ACa 713/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwoty po 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 25 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od Banku spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz M.W. kwoty 83.891,39 zł i 85 987,46 CHF wraz z bliżej określonymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie (punkty I i II); zasądził od Banku spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz M.W.1 kwoty 27.963, 80 zł i 28.662, 48 CHF wraz z bliżej określonymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 lipca 2018 r. do dnia zapłaty (punkty III i IV); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt V) oraz orzekł o kosztach procesu (pkt VI).

2. Na skutek apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 30 marca 2023 r. oddalił apelację (pkt I) i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt II).

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie podniesionych przez skarżącego zarzutów kasacyjnych, tj. naruszenia przepisów art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. oraz art. 481 k.c.

4. Powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej a także o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania

przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

7. Wypada na wstępie zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nie każde naruszenie prawa, nawet oczywiste, przesądza o zasadności skargi kasacyjnej w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 lutego 2007 r., V CSK 485/06 i z 3 marca 2020 r., V CSK 75/19). Funkcją postępowania kasacyjnego nie jest weryfikowanie wszelkich naruszeń prawa w toku postępowania przed sądami *meriti*, w tym także przed sądem odwoławczym. W orzecznictwie przyjmuje się, że o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje (a zatem nie musi wyłącznie rozstrzygać) *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz istotny jest skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. za-miast wielu postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08; z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15; z 18 maja 2023 r., I CSK 855/23). Oczywista nietrafność wyroku ma być konsekwencją ewidentnego naruszenia prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2010 r. II CSK 36/2010 i z 30 listopada 2010 r. I CSK 359/10). Oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika, a zatem przy zastosowaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby pogłębionej analizy, przeprowadzania dłuższych badań lub dociekań, podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie, bowiem orzeczenie sądu *ad quem* jest oczywiście nieprawidłowe (postanowienia Sądu Najwyższego z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 i z 14 lutego 2020 r., V CSK 483/19). Innymi słowy, uchybienia powinny być dostrzegalne w sposób oczywisty dla osoby mającej wyższe wykształcenie prawnicze (zob. np. postanowienia Sądu

Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156; z 17 maja 2018 r., IV CSK 601/17; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 21 maja 2019 r., I CSK 219/19). W ocenie Sądu Najwyższego zaskarżone orzeczenie nie zawiera uchybień mogących przemawiać za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej w powyższym rozumieniu.

8. Nie świadczą o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej zastrzeżenia skarżącego co do zasadności rozważania przez Sąd Apelacyjny zarówno bezwzględnej nieważności umowy kredytu jak i abuzywności jej postanowień. W tym kontekście stanowisko sądu odwoławczego co do równoległych podstaw nieważności umowy może wprowadzić nasuwać wątpliwości, pozostaje jednak bez wpływu na treść rozstrzygnięcia, które niezależnie od podstaw wskazywałoby na nieważność spornej umowy. Kluczowe znaczenie dla sądu miało jednak stwierdzenie, że umowa zawierająca klauzule abuzywne w kształcie objętym sporem powinna być uznana za nieważną w całości, gdyż bez tych klauzul nie może obowiązywać, a powodowie nie wyrazili woli utrzymania umowy w mocy. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem po wyeliminowaniu takich klauzul – uznanych za abuzywne – utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22, i z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22; zob. też ostanowienie Sądu Najwyższego z 22 października 2024 r., I CSK 3462/23).

9. Skarżący podnosi ponadto, że o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej świadczy zasądzenie odsetek za opóźnienie za okres poprzedzający pouczenie powodów o skutkach nieważności umowy kredytu. Sąd Najwyższy nie podziela tego twierdzenia. Kwestia ta została wyjaśniona przez Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej uchwały wyjaśnił, że oświadczenie konsumenta o braku woli potwierdzenia niedozwolonego postanowienia nie wymaga dla swojej skuteczności żadnej formy szczególnej, sformułowania go w określony sposób ani złożenia w jakichś określonych

okolicznościach, a w szczególności przed sądem. Wystarczające w tej mierze jest spełnienie wymagań sformułowanych przez ustawodawcę w art. 60 k.c. w stosunku do wszystkich oświadczeń woli. Wyrażenie woli konsumenta w omawianej kwestii może nastąpić w sposób dorozumiany – w okolicznościach, w których konsument dąży do realizacji swoich uprawnień wynikających z abuzywności klauzuli i – ewentualnie – z niezwiązania umową w całości. Może to nastąpić np. przez wystosowanie do banku wezwania do zwrotu kwot uiszczonych tytułem spłaty rat kredytu, ale także w każdy inny sposób, z którego będzie wynikała wola konsumenta powołania się na niedozwolony charakter postanowień. Jednoznaczna intencja realizacji uprawnień wynikających z abuzywności klauzuli objawia zarazem brak woli potwierdzenia jej obowiązywania. Od chwili złożenia przez konsumenta oświadczenia o braku woli potwierdzenia abuzywnego postanowienia niedozwolone postanowienie lub umowa w całości stają się trwale bezskuteczne. Oświadczenie to warunkuje wymagalność roszczeń konsumenta o zwrot świadczeń, które sam spełnił, a tym samym możliwość żądania przez niego odsetek za opóźnienie.

10. Skarżący zwraca ponadto uwagę na niekorzystne dla niego zjawisko wzbogacenia kredytobiorcy, który uzyskuje odsetki od świadczenia spełnionego w walucie obcej (CHF) w sytuacji, gdy kurs waluty wzrósł. Zastrzeżenia skarżącego nie przekonują jednak o oczywistej zasadności skargi w tym zakresie. Należy na wstępie zauważyć, że pobieranie odsetek ma podstawę prawną, a tym samym nie można uznać, że zasądzenie odsetek od świadczenia wyrażonego w walucie obcej powoduje bezpodstawne wzbogacenie wierzyciela w sytuacji, gdy miał miejsce wzrost kursu tej waluty w stosunku do pieniądza polskiego. Nie zachodzi zatem wzbogacenie się cudzym kosztem bez podstawy prawnej. Ponadto nie ma znaczenia, czy pomiędzy datą (bezpodstawnego) świadczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej a datą wyrokowania doszło do wzrostu kursu waluty obcej w stosunku do kursu waluty krajowej. Przepisy nie uzależniają bowiem zasądzenia odsetek od zmian kursu waluty, w której wyrażone było świadczenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 marca 2025 r., I CSK 963/24, i z 19 grudnia 2024 r., I CSK 171/24).

11. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

12. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

13. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(G.N.-J.)

[r.g.]